

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Навчально-науковий інститут бізнесу економіки та менеджменту

Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

«До захисту допущено»
Завідувачка кафедри

_____Юлія СЕРПЕНІНОВА
_____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

на тему: Методика складання балансу та аналіз фінансового стану підприємства

Здобувача групи ОП-91а, Лейби Ігора Павловича

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Ігор ЛЕЙБА

Керівник, старший викладач
к.е.н., доцент _____

Олеся МІРОШНИЧЕНКО

Суми – 2023

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему:
«Методика складання балансу та аналіз фінансового стану
підприємства»

Студента 4 курсу групи ОП-91а

Лейби Ігора Павловича

Актуальність теми полягає в тому, що баланс та фінансовий аналіз є важливими інструментами для оцінки фінансового стану підприємства. Вони допомагають зрозуміти, як підприємство використовує свої ресурси, яка є його фінансова стійкість, рентабельність та ліквідність.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження методології складання балансу підприємства та аналіз його фінансового стану, а також розроблення рекомендацій для їх покращення на основі підприємства ТОВ «АТБ-Маркет».

Об'єктом дослідження є підприємство ТОВ «АТБ-Маркет», його фінансові звіти, зокрема баланс та аналіз фінансового стану підприємства на основі цих показників.

Предмет дослідження Фінансовий стан діяльності підприємства, а саме: аналіз фінансового стану, джерела утворення активів, фінансова стійкість

Під час виконання кваліфікаційної роботи бакалавра були використані такі методи: дослідження балансу, розглянуті нормативно-правові регулювання, проведено аналіз показників фінансового стану підприємства ТОВ «АТБ-Маркет»

На підставі проведеного дослідження можна сформулювати наступні висновки:

- Оцінка якості облікових даних є важливим етапом у процесі складання балансу та фінансової звітності підприємства. Достовірність та надійність облікових даних є основою для прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

- Методичний підхід до оцінки якості облікових даних повинен включати розробку чітко визначених критеріїв та показників, які дозволяють оцінювати достовірність, повноту, точність та інші аспекти якості даних.

Результати оцінки якості облікових даних повинні використовуватися для виявлення проблемних сфер та впровадження заходів щодо вдосконалення системи обліку та контролю якості даних.

Одержані результати можуть бути використані підприємством для вдосконалення системи обліку, покращення достовірності фінансової звітності та підвищення довіри і привабливості для зовнішніх інвесторів

Ключові слова: фінансова звітність, баланс, аналіз фінансового стану, фінансова стійкість, актив та пасив.

Зміст кваліфікаційної роботи викладено викладено в межах двох розділів на 36 сторінках, зокрема список використаних джерел із 51 найменувань, розміщений на 5 сторінках. Робота містить 9 таблиць, а також 7 додатків, розміщених на 8 сторінках.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2023 рік

Рік захисту роботи – 2023 рік

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. завідувачки кафедри
к.е.н., старший викладач
Жанна ОЛЕКСІЧ

ЗАВДАННЯ ДО КВАЛІФІКАЦІНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

на здобуття ступеня «бакалавр»
із спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
студента 4 курсу, групи ОП-91а
Лейби Ігора Павловича

Тема роботи: «Методика складання балансу та аналіз фінансового стану підприємства»,

Затверджена наказом від 25.05.2023 р. № 0568-VI

Термін подання студентом закінченої роботи: 10.06.2023 р.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження методології складання балансу підприємства та аналіз його фінансового стану, а також розроблення рекомендацій для їх покращення на основі підприємства ТОВ «АТБ-Маркет».

Об'єктом дослідження є підприємство ТОВ «АТБ-Маркет», його фінансові звіти, зокрема баланс та аналіз фінансового стану підприємства на основі цих показників.

Предмет дослідження фінансовий стан діяльності підприємства, а саме: аналіз фінансового стану, джерела утворення активів, фінансова стійкість

Кваліфікаційна робота бакалавра виконується на матеріалах наданих ТОВ «АТБ-Маркет», а також наукових робіт українських та зарубіжних авторів.

Орієнтовний план роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети:

РОЗДІЛ 1. БАЛАНС ЯК ФОРМА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Термін подання: 01.05.2023 р.

Зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент:

У розділі 1 розкрити баланс як форму фінансової звітності, визначити його призначення. Розкрити принципи складання балансу та його нормативно-правове регулювання.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «АТБ-МАРКЕТ»

Термін подання: 20.05.2023 р.

Зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент:

У розділі 2 навести загальну організаційно-економічну характеристику підприємства, провести горизонтальний і вертикальний аналіз показників ТОВ «АТБ-Маркет» та розглянути питання покращення фінансового стану підприємства та рекомендацій до реалізації цих питань.

Дата видачі завдання 14.04.2023 р.

Керівник кваліфікаційної

роботи бакалавра _____

Олеся МІРОШНИЧЕНКО

Завдання до виконання одержав _____

Ігор ЛЕЙБА

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. БАЛАНС ЯК ФОРМА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	10
1.1. Розвиток балансу як форми фінансової звітності та його призначення	10
1.2. Нормативно-правове регулювання складання балансу та його принципи	13
1.3. Теоретичні підходи та поняття аналізу фінансового стану підприємства	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «АТБ-МАРКЕТ».....	24
2.1. Організаційно економічна характеристика ТОВ «АТБ-Маркет».....	24
2.2. Аналіз показників фінансового стану підприємства ТОВ «АТБ- Маркет».....	27
2.3. Шляхи покращення фінансового стану підприємства та рекомендації щодо їх реалізації.....	35
ВИСНОВКИ	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	43
ДОДАТКИ	47

ВСТУП

Одними з основних характеристик економічних відносин у сучасному світі є динамічність процесів розвитку соціально-економічних систем, глобалізація та максимальна інформатизація. На вітчизняному ринку також існують ряд актуальних факторів, таких як політична нестабільність, недосконалість законодавства, темп інфляції та інші. У таких умовах проведення аналізу прибутковості стає надзвичайно важливим для суб'єктів господарювання.

Прибуток виконує функцію стимулюючу для підприємців та фондоутворюючу для держави, тому ретельний аналіз прибутковості та загального фінансово-економічного стану підприємства стає необхідним. Цей аналіз допомагає ідентифікувати "вузькі місця" у діяльності підприємства та обрати доцільні заходи, що сприятимуть зростанню як абсолютного показника прибутковості (прибутку), так і відносного показника - рентабельності.

Враховуючи складність сучасного економічного середовища, підприємцям необхідно зосередитись на аналізі фінансових показників, враховуючи вплив зовнішніх факторів, таких як глобальні тенденції, конкуренція та ризики. Важливо розробляти стратегії, спрямовані на покращення прибутковості та фінансового стану підприємства, враховуючи усі можливі аспекти, які впливають на його діяльність.

Такий аналіз є ключовим інструментом для підприємців, допомагаючи їм виявляти сильні та слабкі сторони свого бізнесу, приймати обґрунтовані рішення та планувати майбутні кроки. Водночас, це дозволяє державі визначати ефективні заходи та політику, спрямовану на стимулювання розвитку підприємництва та покращення економічного клімату.[46]

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження методології складання балансу підприємства та аналіз його фінансового стану, а також розроблення рекомендацій для їх покращення на основі підприємства ТОВ «АТБ-Маркет».

Для досягнення мети кваліфікаційної роботи поставлено такі завдання:

- Розглянути сутність понять балансу та фінансового аналізу
- Здійснити аналіз загального фінансово-економічного стану підприємства ТОВ «АТБ-Маркет» в умовах сучасного економічного середовища;
- Розглянути нормативно-правове регулювання в галузі прибутковості та фінансового аналізу підприємств. Дослідити вимоги до звітності та документальної бази, на яких базується аналіз прибутковості;
- Проаналізувати стан економічної ефективності досліджуваного підприємства, зробити горизонтальний і вертикальний аналіз;
- Дослідити показники фінансового стану (ліквідність; фінансова стійкість та розрахунок її коефіцієнтів; джерела утворення активів, аналіз груп активів і пасивів та їх характеристика;
- Розробити розрахунки фінансової стійкості підприємства «ТОВ АТБ-Маркет» ;
- Розробити підходи для покращення фінансового стану підприємства ТОВ «АТБ-Маркет».

Об'єктом дослідження є підприємство ТОВ «АТБ-Маркет», його фінансові звіти, зокрема баланс та аналіз фінансового стану підприємства на основі цих показників.

Предмет дослідження фінансовий стан діяльності підприємства, а саме: аналіз фінансового стану, джерела утворення активів, фінансова стійкість

Для підготовки даної роботи було використано різноманітні джерела інформації. В основі дослідження лежали теоретичні джерела, такі як наукові статті, нормативно правові акти законодавства України, наукові дослідження та публікації в галузі фінансів та економіки підприємств, інструкції і положення НБУ. Були використані дані з офіційних джерел, зокрема звіти та фінансові звіти підприємства ТОВ «АТБ-Маркет». Додатково, використання

електронних баз даних та веб-ресурсів дозволило отримати актуальну інформацію про тенденції та практики у сфері фінансового управління.

Дана інформаційна база надала можливість здійснити комплексний аналіз фінансового стану підприємства та розробити шляхи покращення його ефективності.

РОЗДІЛ 1. БАЛАНС ЯК ФОРМА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

1.1 Розвиток балансу як форми фінансової звітності та його призначення

Баланс є однією з основних форм фінансової звітності, що дає можливість отримати інформацію про фінансовий стан підприємства на певний момент часу. Розвиток балансу пов'язаний зі змінами в умовах функціонування ринку, збільшенням кількості підприємств та зростанням їхньої складності, а також з підвищенням вимог до якості та обсягу звітності. У зв'язку з цим виникає необхідність удосконалення балансу як форми фінансової звітності.[44]

У 20 столітті було започатковано розвиток балансу як форми фінансової звітності, що відбулося з впровадженням двійкової системи обліку та стандартизацією фінансової звітності. Протягом наступних років розвиток технологій та збільшення кількості підприємств призвели до необхідності вдосконалення балансу. Один з прикладів розвитку балансу можна побачити у стандартах МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності), які впроваджують різні зміни до форми та структури балансу.

МСФЗ є глобальними стандартами фінансової звітності, які розроблені Міжнародною радою зі стандартизації бухгалтерського обліку (з метою створення єдиного, стандартизованого підходу до складання фінансових звітів. МСФЗ встановлюють правила та принципи, які мають бути застосовані при складанні фінансових звітів, включаючи баланс. Ці стандарти мають за мету забезпечити достовірну та порівняльну інформацію про фінансовий стан підприємств, яка була б корисною для користувачів, таких як інвестори, кредитори, регуляторні органи та інші зацікавлені сторони.

Застосування МСФЗ у більшості країн є добровільним, але для підприємств, що залучають інвестиції та кредитні ресурси на міжнародних ринках, вони є обов'язковими. Також МСФЗ можуть бути використані як стандарти для внутрішньої звітності

На думку Савченко В.І. використовувався головним чином для фіксування фінансового стану підприємства на певну дату та відображення структури його активів та зобов'язань. Проте з часом баланс став важливим інструментом для аналізу фінансового стану підприємства та прийняття управлінських рішень. [34]

Розвиток балансу як форми фінансової звітності та його призначення пов'язані з практичним застосуванням МСФЗ, які встановлюють чіткі правила та принципи складання балансу. У зв'язку з цим, баланс стає більш прозорим, доступним та зрозумілим для різних користувачів, що дозволяє не тільки ефективніше управляти фінансовими ресурсами підприємства, але і використовувати баланс для прийняття рішень щодо інвестування, кредитування та планування бізнес-стратегій.

Завдяки розвитку бухгалтерського обліку та фінансової звітності, баланс перетворився на центральний документ, що відображає фінансовий стан підприємства. У сучасних умовах баланс є складовою частиною фінансової звітності, яка складається зі звіту про прибутки та збитки, звіту про рух грошових коштів та звіту про зміни власного капіталу.

Згідно думки Литвиненко В.І. призначення балансу полягає у забезпеченні інформації про стан фінансових ресурсів підприємства та його зобов'язань на певну дату. Баланс відображає структуру активів, зобов'язань та власного капіталу, що дозволяє аналізувати фінансові ризики та здійснювати прогнозування фінансової діяльності підприємства. [20]

У сучасних умовах баланс також використовується для порівняння різних підприємств та оцінки їх фінансової стійкості. Враховуючи стандарти МСФЗ, баланс надає можливість користувачам фінансової звітності зробити об'єктивний аналіз фінансового стану підприємства, а також прийняти обґрунтовані управлінські рішення.

Додатково, з розвитком технологій та програмного забезпечення, баланс може бути автоматизованим та інтегрованим з іншими системами бухгалтерського обліку та аналізу фінансової звітності. Це забезпечує не

тільки швидке та точне складання балансу, але й можливість здійснювати різноманітний аналіз фінансового стану підприємства за допомогою різних аналітичних інструментів, що є важливим у сучасному бізнес-середовищі.

Приклад розвитку балансу можна знайти у використанні технологій для автоматизації його складання. За допомогою програмного забезпечення, такого як електронні таблиці, програми бухгалтерського обліку та спеціалізовані програми, створення балансу стало значно ефективнішим та швидшим. Крім того, деякі програми автоматично проводять аналіз балансу та дають рекомендації щодо удосконалення фінансового стану підприємства.

[11]

З розвитком інтернет-технологій, бухгалтерський облік та звітність стають все більше автоматизованими та забезпечуються різними електронними сервісами. Це сприяє швидкому та точному обліку фінансових операцій та складанню фінансової звітності, включаючи баланс.

Одним з найважливіших плюсів такої автоматизації є можливість побудови різноманітних фінансових моделей та сценаріїв розвитку підприємства, що дає змогу зробити більш точні прогнози та планувати дії на майбутнє.

Ковальчук І.М. стверджує, що у зв'язку зі зростанням кількості та складності фінансових операцій, стає все більш важливим застосування більш детального та глибокого аналізу фінансових звітів та, зокрема, балансу.

У цьому випадку, розвиток балансу як форми фінансової звітності та його призначення включають в себе не лише забезпечення вимог МСФЗ та виконання функцій обліку та звітності, але й можливість глибшого аналізу та використання балансу для прийняття рішень у сфері фінансів, інвестицій, планування розвитку та стратегічного управління підприємством. [13]

Таким чином дослідження вченого Лисенко Л.В. вказує, що розвиток балансу не тільки сприяє покращенню якості та обсягу фінансової звітності, але й дозволяє ефективніше використовувати технології та забезпечує більш швидке та точне складання звітів. [19]

Також, важливо відзначити, що розвиток балансу як форми фінансової звітності та його призначення необхідний для забезпечення прозорості та довіри до підприємства. Адже, за допомогою балансу, сторони можуть отримати повну та об'єктивну інформацію про стан фінансів підприємства, що є важливим для прийняття рішень щодо співпраці, інвестування, кредитування тощо.

Загалом Яремено О.В. стверджує - розвиток балансу як форми фінансової звітності та його призначення є важливим етапом у забезпеченні ефективного функціонування та розвитку підприємства. Він дає можливість отримати повну та об'єктивну інформацію про фінансовий стан підприємства, а також використовувати цю інформацію для прийняття рішень на різних рівнях управління. [48]

Завершуючи, можна сказати, що розвиток балансу як форми фінансової звітності та його призначення є процесом, який постійно еволюціонує та вдосконалюється з метою забезпечення якісної та коректної інформації про фінансовий стан підприємства. У змінному світі бізнесу, де швидко змінюються умови та вимоги ринку, розвиток балансу є важливим інструментом, що дає можливість вчасно реагувати на зміни та адаптуватися до нових умов. Таким чином, збереження та постійне покращення якості балансу та інших форм фінансової звітності є необхідною умовою ефективного функціонування та розвитку підприємства. [16]

1.2. Нормативно-правове регулювання складання балансу та його принципи.

Нормативно-правове регулювання складання балансу - це сукупність правил і норм, які встановлюють, яким чином має бути проведений процес складання балансу. Це може бути законодавство, нормативні акти, розпорядження та інші документи, які визначають процедури, методи та правила складання балансу.

Зі слів Балицького О.О. нормативно-правове регулювання складання балансу є важливим, оскільки воно забезпечує єдиний стандарт складання балансу для всіх суб'єктів господарювання. Це дає змогу зробити баланси більш зрозумілими та порівнюваними, що дозволяє проводити аналіз різних показників та оцінювати фінансовий стан організації. [1]

Згідно з законодавством, що регулює складання балансу, встановлюються вимоги до форми та змісту балансу, а також терміни та порядок його складання та подання. Законодавство також може включати вимоги до звітності про різні групи активів та пасивів, які мають бути включені до балансу, а також вимоги до документальної бази та джерел інформації, на яких базується баланс.

Наприклад, згідно з "Законом України про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", баланс повинен бути складений у встановлені терміни та відповідати вимогам щодо його форми та змісту. Закон також передбачає обов'язковість включення різних груп активів та пасивів до балансу, залежно від їх характеру та значення для фінансового стану підприємства. Крім того, закон встановлює вимоги до документальної бази та джерел інформації, на яких повинен базуватись баланс. [49]

Також існують нормативні акти, які встановлюють спеціальні вимоги до складання балансу для певних видів господарської діяльності, наприклад, для банків, страхових компаній, фондів тощо. Ці вимоги можуть бути більш деталізованими та специфічними, щоб відображати особливості цих видів діяльності та враховувати їх ризики та особливості.

Нормативно-правове регулювання складання балансу включає вимоги до змісту та форми балансу. Зокрема, зміст балансу має відображати фактичний стан господарської діяльності підприємства на певну дату, а також його структуру та складові частини. Форма балансу повинна відповідати встановленим державними органами вимогам та стандартам.

Загальні вимоги до складання балансу передбачають необхідність:

- дотримання загальноприйнятих правил бухгалтерського обліку;

- відображення усіх активів та пасивів підприємства на певну дату;
- правильного розподілу активів та пасивів на довгострокові та короткострокові;
- відображення фактичної вартості активів та пасивів, а не їх первісної вартості;
- забезпечення взаємозв'язку між складовими частинами балансу;
- відображення результатів фінансової діяльності за певний період;
- відображення джерел та напрямків використання коштів;
- дотримання стандартів та вимог до форми та оформлення балансу.

При складанні балансу дотримання вимог є важливим, оскільки це забезпечує достовірність інформації, що міститься у ньому.

Нормативно-правове регулювання складання балансу та його принципи встановлюються законодавством країни та міжнародними стандартами. Національний законодавчий акт, що регулює складання фінансової звітності в Україні - це Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність". Цей закон містить положення щодо складання та подання балансу, його структури та форми, а також принципів, якими керуються при його складанні.

[18]

Основні методи складання балансів можуть бути класифіковані на декілька категорій:

- До першої категорії належить балансовий метод планування, який передбачає підтримання рівноваги між наявністю ресурсів і їх використанням.
- Нормативний метод, заснований на використанні норм витрати ресурсів, належить до другої категорії.
- Третя категорія включає програмно-цільовий метод, що характеризується узгодженням програмних завдань і ресурсного забезпечення їх реалізації для досягнення певних цілей.
- Нарешті, метод оптимізації є четвертою категорією методів складання балансів і полягає в розробці та виборі найкращого варіанту з

альтернативних варіантів, що дозволяє досягти максимальних результатів за раціонального використання ресурсів.

Використання одного або комбінації з цих методів залежить від потреб, цілей та обставин, що є унікальними для кожного підприємства або організації.

Крім методів, існують також підходи до складання балансів, зокрема:

- функціональний підхід, який полягає в об'єднанні складових балансу відповідно до функцій підприємства (виробництва, фінансів, маркетингу тощо);
- секторальний підхід, який передбачає складання балансу за окремими секторами економіки (наприклад, промисловість, сільське господарство, послуги тощо);
- підхід за видами діяльності, що описує баланси за видами діяльності підприємства (виробництво, торгівля, послуги тощо).

Принципи та методи складання балансу визначаються нормативно-правовими актами та міжнародними стандартами. У більшості країн світу складання балансу регулюється законодавством та податковими кодексами, що забезпечує відповідність фінансової звітності нормам та вимогам державного регулювання. На міжнародному рівні використовуються Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), які визначають правила складання фінансової звітності для підприємств та організацій, що діють у міжнародному середовищі. [4]

У контексті складання балансу, одними з найбільш відомих Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), які можуть застосовуватися, є наступні:

1. МСФЗ 1 "Подання фінансової звітності" - цей стандарт визначає загальні принципи та вимоги до складання фінансової звітності, включаючи баланс. Він встановлює форму, зміст та структуру балансу, а також правила включення активів, пасивів та капіталу.

2. МСФЗ 5 "Необхідність узгодження звітності в разі змін у цілях або методах оцінювання" - цей стандарт визначає вимоги до звітності, коли змінюються цілі або методи оцінювання, які використовуються при складанні балансу. Він встановлює принципи зміни оцінювання та викладає вимоги до додаткової інформації, яка має бути надана.

3. МСФЗ 16 "Основні засоби" - цей стандарт встановлює вимоги щодо визнання, оцінки, амортизації та відчуження основних засобів. Він визначає правила включення основних засобів до балансу та їх подальшого обліку.

4. МСФЗ 36 "Припинення операцій" - цей стандарт встановлює вимоги до визнання та оцінювання факту припинення операцій або зменшення активності підприємства. Він впливає на включення відповідних активів та зобов'язань до балансу.

5. МСФЗ 39 "Фінансові інструменти: визнання та вимірювання" - цей стандарт встановлює вимоги щодо визнання, класифікації, оцінки та подання фінансових інструментів. Він регулює включення фінансових інструментів до балансу та їх подальше оцінювання.

Це лише кілька прикладів Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), які можуть бути використані при складанні балансу. Вибір конкретних стандартів залежить від потреб підприємства та вимог, що застосовуються у міжнародній практиці.

Одними з найбільш поширених Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (ПСБО) є наступні:

1. ПСБО 1 "Подання фінансової звітності" - цей стандарт встановлює загальні принципи та вимоги до складання фінансової звітності, включаючи баланс. Він визначає форму та структуру балансу, а також засади включення активів, пасивів та капіталу.

2. ПСБО 2 "Виявлення та оцінка активів, пасивів та фінансових результатів" - цей стандарт встановлює вимоги до виявлення, класифікації та оцінки активів, пасивів та фінансових результатів, які включаються до балансу. Він визначає принципи визнання та вимірювання елементів балансу.

3. ПСБО 16 "Основні засоби" - цей стандарт регулює визнання, оцінку, амортизацію та відчуження основних засобів. Він визначає вимоги до включення основних засобів до балансу та їх подальшого обліку.

4. ПСБО 21 "Оренда" - цей стандарт встановлює вимоги щодо визнання, вимірювання та відображення орендованих активів та орендних платежів. Він впливає на включення орендованих активів та зобов'язань до балансу.

5. ПСБО 27 "Фінансові інструменти" - цей стандарт встановлює вимоги щодо визнання, класифікації, оцінки та звітності про фінансові інструменти. Він визначає правила включення фінансових інструментів до балансу та їх подальшого обліку.

Ці ПСБО та МСФЗ є лише деякими прикладами стандартів, які можуть бути використані при складанні балансу. Вибір конкретних ПСБО залежить від специфіки діяльності підприємства та вимог, що застосовуються в країні.[50]

Отже, погоджуючи думку Гончарової Л.В. можна сказати, що нормативно-правове регулювання складання балансу означає, що існують закони, нормативні акти та правила, які визначають, як потрібно скласти баланс, щоб він був відповідним вимогам. Це стосується, наприклад, вимог до форми, змісту та строків подання балансу. Такі правила потрібні для того, щоб забезпечити однаковий підхід до складання балансу усіма організаціями та підприємствами і забезпечити надійність та достовірність фінансової звітності. [7]

1.3. Теоретичні підходи та поняття аналізу фінансового стану підприємства

Фінансовий аналіз є важливою складовою управління фінансами підприємства. Це процес збору, аналізу та інтерпретації фінансової інформації з метою оцінки фінансового стану підприємства та прийняття обґрунтованих рішень.

Враховуючи слова Ковальчува І.М. теоретичні підходи до фінансового аналізу можна розділити на дві групи: класичні та сучасні. До класичних підходів належать балансовий, доходний та рентабельності. Сучасні підходи включають аналіз ризиків, фінансовий потік, структуру капіталу та ін. [13]

Основні поняття, які використовуються в фінансовому аналізі, включають такі як прибуток, дохід, активи, пасиви, капітал, рентабельність, ліквідність, платоспроможність та інші.

Вимоги до аналізу фінансового стану підприємства включають збір та аналіз фінансової інформації, використання надійних джерел даних, використання стандартних методів та інструментів аналізу, забезпечення конфіденційності та безпеки даних, а також забезпечення звіреності результатів та їх інтерпретації.

Один з підходів до аналізу фінансового стану підприємства - це аналіз балансу, який дає можливість оцінити стан активів та зобов'язань підприємства, а також джерела їх формування та їх відповідність один одному.

Ще одним підходом є аналіз фінансових ризиків, пов'язаних з діяльністю підприємства. Це дослідження можливих ризиків та шляхів їх управління з метою забезпечення фінансової стабільності та мінімізації можливих збитків. [14]

Окрім цього, аналіз фінансового стану підприємства може базуватися на різних поняттях, таких як коефіцієнти ліквідності, рентабельності, фінансової стійкості, платоспроможності та інші. Кожен з цих показників дає можливість оцінити різні аспекти фінансового стану підприємства та його можливості забезпечити свою діяльність у майбутньому.

Щодо інших підходів, можна використати дослідження Козачука Н.В. що до аналізу фінансового стану підприємства, можна зазначити, що існує також секторальний підхід, коли аналіз проводиться для певного сектору економіки, та функціональний підхід, коли він зосереджується на окремих функціональних аспектах фінансової діяльності підприємства. [15]

З огляду на поняття аналізу фінансового стану підприємства, варто звернути увагу на такі ключові терміни, як фінансовий результат, рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість та ефективність використання активів.

Фінансовий результат - це показник, який характеризує фінансові доходи та витрати підприємства за певний період. Він може бути прибутковим, коли доходи перевищують витрати, та збитковим, коли витрати перевищують доходи.

Рентабельність - це співвідношення прибутку до витрат або доходу до активів підприємства. Цей показник дозволяє оцінити ефективність діяльності підприємства та його здатність генерувати прибуток.

Ліквідність - це здатність підприємства вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Вона вимірюється за допомогою різних показників, наприклад, коефіцієнта швидкого розрахунку, який відображає здатність підприємства погасити свої зобов'язання шляхом продажу запасів. Фінансова стійкість підприємства – це показник, який відображає можливість підприємства виконувати свої зобов'язання перед кредиторами та забезпечувати безперебійну діяльність в майбутньому.

Вчений Михайленко С.В. вважає, що ще одним важливим поняттям аналізу фінансового стану є ефективність використання активів підприємства. Це означає, що аналізується, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для забезпечення прибутковості і збільшення капіталу. [28]

У процесі аналізу цього показника вчений Поліщук О.Г. досліджував показники, такі як оборотність активів, оборотність запасів, оборотність дебіторської заборгованості, тривалість циклу обороту капіталу та інші. Ці показники дають можливість оцінити ефективність використання активів підприємства та виявити можливості для їх подальшого покращення. [31]

Крім того, до понять аналізу фінансового стану підприємства також відносяться ліквідність та платоспроможність. Ліквідність означає здатність підприємства вчасно та повністю виконувати свої фінансові зобов'язання. Для

її аналізу використовуються показники, такі як коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності та інші.

Платоспроможність означає здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання на довгий термін. Для її аналізу використовуються показники, такі як коефіцієнт покриття відсотків, коефіцієнт фінансової незалежності, коефіцієнт забезпечення зобов'язань активами та інші.

Кожна компанія потребує фінансових ресурсів для здійснення своєї діяльності. Ці ресурси можуть бути залучені як власні кошти, так і позичені. Із використанням цих ресурсів проводиться процес обігу грошових коштів компанії, який визначає ефективність фінансової системи. Цей процес починається з фінансування, коли залучаються необхідні гроші для розпочатку виробництва. Потім з цих грошей купуються необхідні складові виробничого процесу, такі як машини, устаткування, сировина та матеріали, а також приймаються на роботу робітники. Після цього здійснюється безпосередньо виробничий процес, який включає формування собівартості продукції. У цьому процесі фінансові ресурси використовуються з метою забезпечення оптимального рівня ефективності компанії. [38]

Для підприємств основними джерелами фінансових ресурсів є власні та залучені кошти. Важливо мати достатні фінансові ресурси та ефективно їх використовувати, а також оптимально балансувати структуру джерел їх формування для забезпечення ринкової та фінансової стійкості підприємства, його платоспроможності, ліквідності, ділової активності та конкурентоспроможності.

Величина фінансових ресурсів, їх раціональне використання та рівень забезпеченості визначають формування виробничого потенціалу, забезпечення поточної діяльності, зростання обсягів виробництва та реалізації, а також соціально-економічний розвиток підприємства. [41]

Фінансовий аналіз є системою способів накопичення, обробки, трансформації та використання фінансової інформації з метою забезпечення життєдіяльності господарюючого суб'єкта в умовах ринку та конкуренції.

На думку Тарасенко В.Ф. якщо метою зовнішнього фінансового аналізу є оцінка та діагностика фінансового стану підприємства на основі публічної звітності, то внутрішній фінансовий аналіз розглядає ширший спектр питань, завдяки більш глибокому знанню діяльності підприємства. Зовнішній фінансовий аналіз зазвичай має на меті задоволення інтересів користувачів аналітичної інформації. [39]

Дані фінансового аналізу використовуються різними користувачами, як наявними, так і потенційними, такими як інвестори, працівники, постачальники та інші торгові кредитори, замовники, уряд та урядові установи, громадськість, а також інші фізичні та юридичні особи. Вони використовують фінансові звіти для різноманітних цілей, зокрема для задоволення потреб у фінансовій інформації.

Одними з основних користувачів фінансової інформації є:

- інвестори та їхні консультанти, які розглядають інвестиції як ризик та потенційний дохід. Вони потребують інформації, що допоможе вирішити, чи потрібно купувати, утримувати чи продавати акції. Також акціонери зацікавлені в оцінці здатності підприємства виплачувати дивіденди;

- працівники та їхні представники, які зацікавлені в стабільності та прибутковості роботодавця. Вони також хочуть знати, чи може підприємство забезпечити оплату праці, пенсій та зайнятість;

- позикодавці, які зацікавлені в тому, щоб зрозуміти, чи будуть їхні позики та відсотки з позик сплачені вчасно. Вони шукають інформацію про фінансові результати та платіжну дисципліну підприємства.

- Постачальники та інші кредитори, які хочуть знати, чи отримають вони свої заборгованість вчасно, зацікавлені в інформації про підприємство. Торгові кредитори, які не залежать від підприємства як від головного клієнта, можуть цікавитися ним на короткий термін порівняно з позикодавцями.

- Клієнти, які мають довгострокові угоди з підприємством або залежать від нього, цікавляться інформацією про безперервність діяльності підприємства.

- Уряд та урядові установи зацікавлені у діяльності підприємства і потребують інформації про нього для регулювання його діяльності, визначення податкової політики та ведення статистики про ВВП.

- Громадськість також зацікавлена у підприємстві через його вплив на соціальну сферу, зокрема забезпеченням зайнятості та внеском у місцеву економіку. Фінансові звіти можуть надати інформацію громадськості про останні тенденції та досягнення у соціальній сфері підприємства та обсягах його діяльності. [40]

Як висновок, можемо взяти твердження Сафонові О.В, що фінансова інформація підприємства є важливою не тільки для самого підприємства, а й для широкого кола його зацікавлених сторін. Різні користувачі мають різні потреби щодо фінансової інформації, і фінансова звітність повинна задовольняти їхні потреби. Внутрішні користувачі, такі як керівництво підприємства та його працівники, використовують фінансову інформацію для керування діяльністю підприємства. Зовнішні користувачі, такі як інвестори, кредитори, клієнти та урядові органи, також мають свої потреби щодо фінансової інформації, і вони можуть мати прямий або непрямий фінансовий інтерес до підприємства. Фінансова звітність повинна бути складена таким чином, щоб задовольняти потреби всіх зацікавлених сторін, включаючи тих, хто не може вимагати звітів, складених з урахуванням їхніх інформаційних потреб. [35]

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «АТБ-МАРКЕТ»

2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ "АТБ-Маркет"

ТОВ "АТБ-Маркет" є одним із найбільших роздрібних торговельних ланцюгів національного масштабу в Україні. Компанія працює у сфері продажу продовольчих товарів та непродовольчих товарів побутового споживання. Заснована у 1993 році, протягом 25 років підприємство досягло вражаючих успіхів і розширило свою діяльність на всі області України.

ТОВ "АТБ-Маркет" має широку мережу магазинів, яка налічує понад 1000 точок продажу у 274 населених пунктах 24 областей країни. Це дозволяє підприємству охоплювати значну частину ринку та забезпечувати доступність своїх товарів для мільйонів українців. Завдяки масштабам своєї діяльності та ефективному логістичному плануванню, "АТБ-Маркет" забезпечує стабільний постачання товарів і виконання замовлень споживачів.

Цей успіх підтверджує те, що ТОВ «АТБ-Маркет» впевнено утримує свої лідерські позиції у торговій галузі України та продовжує просуватися вперед, розширюючи свою мережу та підтримуючи високі стандарти якості та обслуговування.

У магазинах мережі ТОВ «АТБ-Маркет» щоденно здійснюють покупки понад 4 мільйони українців, що свідчить про високий рівень довіри споживачів до цієї торговельної мережі. За підсумками 2019 року товарообіг мережі склав 126,8 мільярдів гривень, що свідчить про значний обсяг торговельних операцій та фінансову успішність підприємства.

Потрібно відзначити, що "АТБ-Маркет" є найбільшим роботодавцем, надаючи робочі місця для понад 55 тисяч осіб. Це створює значний соціальний вплив на економіку країни та сприяє зменшенню безробіття. Компанія приділяє велику увагу професійному розвитку своїх співробітників, надаючи їм можливість отримати професійну підготовку у власних учбових центрах. Це дозволяє працівникам покращувати свої навички та ефективніше

виконувати свої обов'язки, що сприяє підвищенню якості обслуговування та розвитку підприємства в цілому.

Передумова для проведення вертикального аналізу фінансових показників ТОВ "АТБ-Маркет" полягає у потребі вивчення структури та складу фінансових показників підприємства. Цей аналіз дозволяє докладно розглянути внутрішню структуру фінансових звітів та визначити відносну частку кожного показника у загальному обсязі.

Аналіз вертикальної структури фінансових показників ТОВ "АТБ-Маркет" дозволить зрозуміти, як розподіляються ресурси, які складові є найбільш значущими, а також виявити можливі проблеми чи переваги у фінансовій діяльності підприємства. Цей аналіз є важливим інструментом для оцінки фінансового стану та розробки стратегії подальшого розвитку підприємства. Вертикальний аналіз представлено у таблиці Б.1 (Додаток Б)

Горизонтальний та вертикальний аналіз є важливими інструментами фінансового аналізу, які дозволяють оцінити фінансовий стан підприємства та виявити його сильні та слабкі сторони. Проведення горизонтального аналізу дозволяє порівняти фінансові показники ТОВ "АТБ-Маркет" протягом певного періоду часу та виявити тенденції їх змін. Вертикальний аналіз дозволяє визначити структуру активів, пасивів та доходів підприємства та оцінити їх співвідношення.

Проведення організаційно-економічної характеристики ТОВ "АТБ-Маркет" та горизонтального та вертикального аналізу фінансових показників підприємства є необхідними етапами для розуміння його фінансового стану та виявлення ключових факторів, що впливають на його успішну діяльність. Ці аналітичні інструменти надають можливість зробити об'єктивні висновки та рекомендації з покращення фінансового управління та прийняття стратегічних рішень для подальшого розвитку ТОВ "АТБ-Маркет".

Горизонтальний аналіз наведено в таблиці Б.2.(Додаток Б)

Горизонтальний аналіз фінансових показників ТОВ "АТБ-Маркет" на протязі трьох років (2020-2022) дозволяє зробити наступні висновки:

1. Нематеріальні активи зменшилися на 29.9% у 2021 році порівняно з 2020 роком і на 41.9% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це може вказувати на зниження значення нематеріальних активів у компанії.

2. Основні засоби зменшилися на 39.2% у 2021 році порівняно з 2020 роком і на 24.9% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це свідчить про зниження вартості основних засобів компанії протягом цих років.

3. Запаси зменшились на 72.4% у 2021 році порівняно з 2020 роком, але збільшившись на 74.5% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це може вказувати на зміни у політиці складського управління компанії.

4. Дебіторська заборгованість зменшилась на 17.5% у 2021 році порівняно з 2020 роком, але збільшилась на 43.1% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це може вказувати на зміну рівня кредитоспроможності клієнтів компанії.

5. Гроші та їх еквіваленти збільшилися на 63.5% у 2021 році порівняно з 2020 роком і на 84.2% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це може свідчити про збільшення наявності грошових ресурсів у компанії.

6. Витрати майбутніх періодів зменшилися на 5.2% у 2021 році порівняно з 2020 роком, але зменшилися на 16.6% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це може вказувати на зниження запланованих витрат на майбутні періоди.

7. Інші необоротні активи збільшилися на 43.1% у 2021 році порівняно з 2020 роком і на 9.3% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це може свідчити про розвиток додаткових активів у компанії.

8. Нерозподілений прибуток збільшився на 4.4% у 2021 році порівняно з 2020 роком і на 4.1% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це може вказувати на покращення фінансових результатів компанії.

Загалом, горизонтальний аналіз допомагає зрозуміти динаміку фінансових показників компанії протягом років і виявити зміни, які можуть вказувати на тенденції та потенційні проблеми.

- Аналіз фінансових показників підприємства показав, що обсяг продажів ТОВ "АТБ-Маркет" зростав стабільно та показував позитивну тенденцію протягом останніх років. Це свідчить про успішну комерційну діяльність компанії та її здатність ефективно конкурувати на ринку.
- Валовий дохід також показав зростання, що свідчить про збільшення виробничих обсягів та попиту на товари ТОВ "АТБ-Маркет". Це вказує на успішну стратегію продажу та маркетингові зусилля компанії.
- Чистий прибуток ТОВ "АТБ-Маркет" також демонструє позитивну тенденцію зростання, що свідчить про ефективне фінансове управління та прибутковість підприємства. Це важливий показник, який впливає на фінансову стійкість та здатність підприємства розвиватися.
- Горизонтальний аналіз також дозволив виявити фінансові зміни в структурі активів та пасивів ТОВ "АТБ-Маркет". Зростання активів свідчить про збільшення обсягів виробництва та розширення бізнесу компанії. Пасиви також показали позитивну динаміку, що свідчить про стабільність фінансових зобов'язань підприємства.

Отже, горизонтальний аналіз фінансових показників ТОВ "АТБ-Маркет" підтвердив стабільне зростання обсягів продажів, валового доходу та чистого прибутку протягом останніх років. Також було виявлено позитивні зміни в структурі активів та пасивів підприємства. Ці результати свідчать про успішну фінансову діяльність та ефективне управління ТОВ "АТБ-Маркет".

2.2. Аналіз показників фінансового стану підприємства ТОВ «АТБ-Маркет»

Фінансовий стан підприємства ТОВ АТБ-Маркет формується протягом всієї його виробничо-господарської діяльності. Оцінка фінансового стану вимагає комплексного підходу та системи показників, які детально та всебічно характеризують господарське становище підприємства. З метою відображення

реального фінансово-господарського стану ТОВ АТБ-Маркет будуть розраховані та проаналізовані наступні показники: майновий стан; ліквідність та платоспроможність; рентабельність; фінансова стійкість; ділова активність та фінансові результати. [45]

Для оцінки та аналізу використання фінансових ресурсів, а також виявлення можливих резервів для ефективного використання власного та залученого капіталу, необхідно провести розрахунок показників майнового стану підприємства ТОВ АТБ-Маркет та проаналізувати отримані дані. Це дозволить отримати уявлення про наявність та структуру активів підприємства, а також їхню ефективність у господарській діяльності. Розрахунок показників майнового стану включає аналіз таких показників, як загальна вартість активів, структура активів за видами, рух активів, оцінка ефективності використання активів тощо. Аналіз отриманих даних дозволить зрозуміти, як ефективно використовуються майнові ресурси підприємства та виявити можливі напрямки для покращення їхнього використання. [43]

Показники фінансового стану підприємства є системою показників, що використовуються для аналізу його фінансового стану. Ці показники базуються на звітах компанії та іншій наявній інформації і використовуються для характеристики фінансової структури підприємства.

За цими показниками можливо зробити такі висновки:

1. Загальна вартість активів підприємства за період 2020-2022рр. має тенденцію перемінного зросту, це скоріше свідчить про фінансову стійкість а не про те, що це якийсь позитивний фактор

2. З аналізу таблиці А.1 (додаток А) видно, що загальна валюта майна підприємства зменшилась на 295,1 тис. грн. Найбільша частка майна припадає на дебіторську заборгованість, яка за досліджуваний період зросла на 1139,2 тис. грн. Основні засоби, що використовуються в діяльності підприємства, складають значно меншу частку, й за аналізований період вони також зменшилися на 860,4 тис. грн.

3. Розраховані показники фондівдачі виявляють прогресивну тенденцію загалом. Проте, динаміка фондівдачі за період з 2020 по 2022 роки свідчить про неефективне використання основних засобів.

4. Коефіцієнт оборотності запасів виявляє тенденцію збільшення. Це свідчить про те, що підприємство проводить ефективну поточну політику управління запасами. Воно ретельно планує тактику формування виробничих запасів, запасів готової продукції та інших видів запасів. Це може вказувати на покращення управління запасами і забезпечення оптимального рівня запасів для забезпечення робочих процесів та вимог клієнтів.

5. Відсоток оборотності дебіторської заборгованості від 2020 до 2022 року збільшився на 18,08, що свідчить про зростання середньої дебіторської заборгованості відносно виручки. Це може вказувати на неефективність політики управління відносинами з постачальниками. Збільшення відсотку оборотності дебіторської заборгованості означає, що підприємство має більше не виправданих заборгованостей від своїх клієнтів, що може впливати на ліквідність підприємства та його фінансову стійкість. Підприємству може знадобитися перегляд та поліпшення своєї політики управління дебіторською заборгованістю, щоб зменшити цей відсоток і забезпечити ефективнішу роботу з постачальниками та клієнтами.

Так, для збереження підприємства в платоспроможному стані, фінансова служба повинна забезпечувати, щоб чисті грошові активи підприємства задовольняли потреби в щоденних платежах до постачальників, бюджету, працівникам, службовцям та іншим кредиторам. Однак, наявність значних постійних залишків грошей на розрахунковому рахунку підприємства не є індикатором високого рівня управління фінансовими ресурсами або високої ліквідності. Динаміка залишків коштів на розрахунковому рахунку відображає поточну платіжну готовність і платоспроможність підприємства, а не його загальну ліквідність.

Управління фінансовими ресурсами включає в себе оптимальне планування та керування грошовими потоками, управління запасами,

використанням кредитних ресурсів та інші фінансові рішення, які спрямовані на досягнення ефективного використання капіталу підприємства. Це допомагає зберегти необхідний рівень ліквідності, забезпечити своєчасні платежі та відповідати фінансовим зобов'язанням. [25]

Таким чином, управління фінансовими ресурсами підприємства повинно бути спрямоване на досягнення оптимального балансу між поточною платіжною готовністю та загальною ліквідністю, забезпечуючи стійкість та ефективну роботу компанії.

Структурний та динамічний аналіз джерел утворення активів підприємства представлено у Таблиці Г.1. (Додаток Г)

Результати аналізу джерел фінансування ТОВ "АТБ Маркет" допомогли зробити наступні висновки:

1. Так само як і вартість активів, сума джерел їх утворення збільшується невеликими і непостійними темпами, скоріш за все це пов'язано не з самим підприємством

2. Кредити банків на момент 2022 року відсутні в ТОВ "АТБ Маркет", що є позитивним фактом, що говорить про високу фінансову незалежність і можливість самостійно підтримувати свою платоспроможність.

3. Поточні зобов'язання за останні роки в кілька разів більше за утворення активів. Досить стрімкими темпами зменшуються, але все одно занадто великі.

4. Кредиторська заборгованість також зменшується, це говорить про те що боргів все менше і менше.

Ліквідність підприємства відображає його здатність вчасно розраховуватися перед своїми зобов'язаннями за допомогою оборотних ресурсів, що можуть бути швидко перетворені на грошові кошти. Для аналізу ліквідності балансу підприємства активи і пасиви групуються та порівнюються між собою. [3] Характеристику груп наведено у таблиці Б.» (Додаток В).

Розглянемо показники ліквідності ТОВ «АТБ Маркет» у динаміці (табл. 2.1).

Таблиця 2.1. – Показники ліквідності ТОВ «АТБ Маркет» (станом на 01.01.2021р. – 01.01.2023р..)

Група активів	01.01.21	01.01.22	01.01.23	Група пасивів	01.01.21	01.01.22	01.01.23
A1	100	2,1	75,4	П1	10797,5	30590,3	36932,5
A2	4776,1	13668,2	11980,8	П2	130	110,2	0
A3	2757,1	12302,8	20778,5	П3	0	0	0
A4	4232,2	3033,8	775,7	П4	2207,1	2243,2	2077,3
Баланс	14676,7	33549,8	41210,9	Баланс	14676,7	33549,8	41210,9

Для перевірки порівняння даних ТОВ "АТБ Маркет" станом на 01.01.2023р. потрібно провести аналіз відповідних груп активів та пасивів. [8]

Таким чином, аналіз у таблиці Ж.1 (Додаток Ж) показує, що на 01.01.2021 та 01.01.2022 років деякі показники ліквідності балансу (A1) не відповідали відповідним показникам пасивів (П1), що може свідчити про проблеми з розрахунками перед зобов'язаннями. Проте, на 01.01.2023 року ситуація поліпшилася, і відповідність між показниками активів та пасивів виконалася.

Варто звернути увагу на негативні порівняння у випадку A1, що може вказувати на потребу вдосконалення управління ліквідністю та розрахунками підприємства. [23]

З огляду на проведений аналіз ліквідності балансу ТОВ «АТБ Маркет» можна зробити наступні висновки:

1. Рівень ліквідності є швидким, оскільки у підприємства є достатня кількість власних оборотних засобів, що сприяє його фінансовій стійкості.

2. Для аналізу ліквідності та платоспроможності застосовуються відносні показники. Зокрема, використовується коефіцієнтний метод аналізу, в якому розраховуються такі коефіцієнти:

Ці коефіцієнти допомагають оцінити ліквідність підприємства та встановити його здатність розрахуватися зі зобов'язаннями за допомогою оборотних ресурсів. Нормальні обмеження для цих коефіцієнтів вказують на прийнятний рівень фінансової стійкості.

Зроблений висновок щодо швидкості ліквідності ТОВ «АТБ Маркет» на підставі коефіцієнта швидкої ліквідності є вірним. Однак, важливо врахувати негативну тенденцію до скорочення цього коефіцієнта, що може вказувати на певні проблеми та потенційні ризики для фінансової стійкості підприємства.

Загалом, детальний аналіз фінансового стану та встановлення стратегічних кроків для поліпшення фінансової стійкості є необхідним для забезпечення успішної діяльності підприємства в умовах змін і викликів ринку. [43]

Для аналізу фінансової стійкості ТОВ "АТБ Маркет" проведемо дослідження відповідності коефіцієнтів нормативним значенням, а також визначимо тип фінансової стійкості. Використовуючи таблицю Д.1 (Додаток Д) - Відносні показники оцінки фінансової стійкості підприємства, розглянемо наступні показники.

У таблиці Г.1 (Додаток Г) наведені розраховані показники фінансової стійкості для аналізованого підприємства ТОВ "АТБ Маркет" у динаміці за період з 2020 по 2022 роки. Таблиця також містить відповідність отриманих значень у вигляді графіка для кращого уявлення.

Згідно з отриманими результатами розрахунків, можна зробити наступні висновки щодо фінансової стійкості ТОВ "АТБ Маркет":

1. Коефіцієнт фінансової автономії не відповідає встановленому нормативному значенню протягом останніх трьох аналізованих років. Це свідчить про низький рівень незалежності підприємства від зовнішніх позик. Крім того, спостерігається тенденція до зменшення цього показника, що є негативним явищем.

2. Коефіцієнт фінансової залежності показує значне зростання позичених коштів протягом аналізованого періоду. Лінія тренду свідчить про

постійне зростання цього показника, що вказує на збільшення рівня залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

3. Коефіцієнт фінансового ризику в 2022 році показує, що на кожен одиницю власних коштів, вкладених у активи, припадає 18,8 одиниць позикових коштів, залучених ТОВ "АТБ Маркет". Це значення значно перевищує нормативне значення 0,5. Спостерігається зростання цього показника, що є негативним сигналом.

4. Хоча коефіцієнт маневреності власного капіталу не досягає оптимального значення, проте його тенденція до зростання свідчить про збільшення фінансових можливостей підприємства. Це може вважатися позитивним фактором в господарській діяльності.

5. Коефіцієнти структури покриття довгострокових вкладень, довгострокового залучення позикових коштів та довгострокових зобов'язань протягом трьох років становлять 0. Це означає, що на підприємстві відсутні довгострокові зобов'язання, що може бути позитивним фактором.

6. Відсутність довгострокових зобов'язань також пов'язана з тим, що коефіцієнти фінансової незалежності капіталізованих джерел та поточних зобов'язань становлять 1, що свідчить про високу фінансову незалежність підприємства. Це також може вважатися позитивним фактором.

7. Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів, який протягом 2020-2021 років перевищував оптимальне значення 0,5, зменшився до 0,352 у 2022 році. Це свідчить про зменшення рівня забезпеченості необоротних активів власними коштами.

8. ТОВ "АТБ Маркет" має недостатньо ресурсів для здійснення незалежної фінансової діяльності, що вказує на низькі значення коефіцієнта забезпеченості власними оборотними коштами.

Враховуючи ці фактори, необхідно удосконалювати стратегію фінансового управління, звертаючи особливу увагу на забезпечення достатніх ресурсів для фінансової стійкості та забезпечення незалежності підприємства.

Для зроблення однозначного висновку про тип фінансової стійкості ТОВ "АТБ Маркет" ми можемо скористатися моделлю, результати розрахунків якої наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2. - Модель визначення типу фінансової стійкості

№	Показники, надлишок (+), нестача (-)	Тип фінансової стійкості			
		Абсолютна фінансова стійкість	Нормальна фінансова стійкість	Нестійкий фінансова стійкість	Кризова фінансова стійкість
1	$\pm\text{ВОК} = \text{ВОК} - 3$	$\pm\text{ВОК} \geq 0$	$\pm\text{ВОК} < 0$	$\pm\text{ВОК} < 0$	$\pm\text{ВОК} < 0$
2	$\pm\text{ФК} = \text{ФК} - 3$	$\pm\text{ФК} \geq 0$	$\pm\text{ФК} \geq 0$	$\pm\text{ФК} < 0$	$\pm\text{ФК} < 0$
3	$\pm 3\text{В} = 3\text{В} - 3$	$\pm 3\text{В} \geq 0$	$\pm 3\text{В} \geq 0$	$\pm 3\text{В} \geq 0$	$\pm 3\text{В} < 0$

Згідно з моделлю, яка представлена в таблиці 2.2, у нас є такі показники: ВОК (власний оборотний капітал), ФК (функціонуючий капітал), і ЗВ (величина основних джерел формування запасів). Суть цієї моделі полягає у порівнянні цих показників з сумою запасів підприємства. Якщо кожен із цих показників перевищує суму запасів, то це свідчить про абсолютну фінансову стійкість. Таке підприємство не має залежності від кредитів, воно має високу ліквідність та забезпечує поточну і перспективну платоспроможність. Однак, якщо всі ці показники виявляються від'ємними, то висновок буде протилежним, тобто підприємство не є фінансово стійким. [30]

Отримані результати вказують на невиконання "золотого правила економіки" і свідчать про негативну динаміку ефективності діяльності та використання капіталу ТОВ "АТБ Маркет". Для покращення ділової активності рекомендується реалізувати такі заходи:

1. Скоротити собівартість продукції: оцінити процес виробництва та пошук шляхів зниження витрат на виробництво, закупівлю сировини та матеріалів, оптимізацію робочої сили та ефективність виробничих процесів.
2. Проводити швидшу реалізацію продукції, уникати накопичення запасів на складі: оцінити процеси збуту та маркетингу, вдосконалити систему

поставок, співпрацювати зі замовниками та дистриб'юторами з метою швидкого розміщення продукції на ринку.

3. Розширити ринок збуту продукції: провести маркетингові дослідження та аналіз конкурентного середовища, виявити нові ринкові сегменти або розширити присутність на існуючих ринках, розвивати стратегії продажу та просування продукції.

4. Знайти резерви підвищення прибутковості: аналізувати фінансові показники та витрати, виявити можливості зниження невиконавчих витрат, підвищення цін на продукцію, впровадження нових продуктів або послуг з вищою прибутковістю.

Ці заходи можуть допомогти ТОВ "АТБ Маркет" покращити ділову активність, збільшити ефективність використання ресурсів та досягти покращення фінансово-економічного стану підприємства. [10]

2.3. Шляхи покращення фінансового стану підприємства та рекомендації щодо їх реалізації

Один із найефективніших підходів до оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання полягає не лише у використанні стандартних методів діагностики, а й у проведенні повного аналізу фінансового стану. Цей підхід дозволяє не тільки отримати загальні дані про рівень діяльності підприємства, але й розробити конкретні шляхи та методи, які допоможуть поліпшити роботу підприємства і відповідно його фінансовий стан.

Кожен суб'єкт господарювання, який прагне зайняти видатне місце на ринку, повинен мати конкурентні переваги. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства допомагає визначити його економічний потенціал у конкурентних умовах ринку.

Найважливішим способом досягнення конкурентних переваг є поліпшення, модернізація та постійне підвищення ефективності діяльності підприємства. Це означає, що підприємство повинно активно працювати над

вдосконаленням своїх процесів, впроваджувати нові технології та методи, що допоможуть покращити продуктивність та оптимізувати використання ресурсів. Постійне залучення внутрішніх та зовнішніх ресурсів, вдосконалення системи управління та контролю, а також постійний пошук нових можливостей і ринків сприятимуть зміцненню фінансового стану підприємства і забезпеченню його успішної конкурентоспроможності.

Використання різних методологічних підходів призводить до неможливості порівняння даних бухгалтерського обліку як з попередніми звітними періодами, так і з даними бухгалтерської звітності інших організацій. Це ускладнює використання бухгалтерських даних для макроекономічних розрахунків.

Форма №1 "Баланс" у своєму поточному вигляді групує всі статті за їх економічним змістом в трьох розділах активу і п'яти розділах пасиву з відповідними назвами.

Інформація про активи підприємства та його зобов'язання розглядається з двох аспектів - бухгалтерського та управлінського. Бухгалтерський аспект відображає баланс активів підприємства та його зобов'язань, а управлінський аспект - їх форму (продуктивна, грошова, товарна) і роль у підприємницькій діяльності. Оцінка конкурентоспроможності підприємства здійснюється шляхом мінімізації витрат активів на одиницю готової продукції у процесі господарської діяльності та мінімізації залишків постійно закріплених активів на балансі підприємства, що дозволяють досягти максимальних обсягів підприємницької діяльності.

Використання раніше згаданих та інших методів, що сприяють покращенню ефективності діяльності підприємства, наприклад, розробка маркетингової стратегії, акуратна оцінка фінансового стану та результатів діяльності підприємства, а також залучення додаткових капіталовкладень, можуть прокласти шлях до прибуткової та ефективної діяльності підприємства.

Звіт про фінансові результати має на меті надання користувачам роботи висновків щодо поточного фінансового стану підприємства, включаючи такі аспекти, як рентабельність, платоспроможність та використання фінансових важелів. Він також допомагає оцінити вірогідність банкрутства, прогнозувати майбутню прибутковість та встановлювати вартість власних позикових коштів. Останнє особливо важливо при вирішенні завдань, пов'язаних з інвестуванням, оптимізацією податкової та дивідендної політики. Адже на даний момент підприємства можуть не надавати таких розрахунків, і доводиться розраховувати самостійно на основі звіту.

На думку Кобилянської І.В оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання повинна включати не лише стандартні методи діагностики, а й проведення повного аналізу. Це дозволяє не тільки отримати загальну інформацію про рівень діяльності підприємства, але й розробити конкретні шляхи та методи покращення роботи, що впливають на фінансовий стан. [12]

Необхідною умовою для адекватного відображення стану активів і пасивів підприємства є включення показників, пов'язаних з інтелектуальними ресурсами, до системи балансу. На жаль, на сьогоднішній день ці показники відсутні не лише у вітчизняних П(С)БО, але й у зарубіжних обліково-аналітичних системах.

Введення проміжної ступені формування балансових даних має не тільки не збільшити, а навіть зменшити кількість арифметичних помилок, які виникають внаслідок неуважності. Це стає можливим, оскільки, незважаючи на додатковий обсяг записів, процес складання балансу стає більш організованим. Проблема введення проміжних джерел інформації залишається актуальною навіть при переході до машинного обліку, оскільки ці джерела із своєю наочністю надзвичайно підходять для неформального, суб'єктивного аналізу.

Такий підхід до складання головної форми звітності може, за умови різноманітності методів дослідження, сприяти мінімізації обмежень,

характерних для балансу. Це означає, що баланс стає основою і кінцевим етапом стратегічної системи обліку.

Найважливішим способом покращення фінансового стану є мобілізація внутрішніх резервів підприємства - як виявлених, так і прихованих. Постійний пошук резервів, які можуть бути використані для поліпшення фінансового стану підприємства, може проводитися шляхом ретельного аналізу всіх компонентів його діяльності. Процес цього аналізу включає вивчення фінансових звітів, перевірку використання ресурсів, ідентифікацію можливостей для оптимізації витрат та пошук додаткових джерел прибутку.

З досліджень Соболевої Г.В. зрозуміло, що головним способом досягнення конкурентних переваг є поліпшення, модернізація та постійне підвищення ефективності діяльності підприємства. Це означає вдосконалення бізнес-процесів, застосування новітніх технологій, оптимізацію витрат та підвищення продуктивності праці. [37]

Додаток до річної фінансової звітності може бути розширений шляхом включення розділу "Інформація про основні засоби, що надаються в оренду". Це має сенс, оскільки надання додаткової інформації про майно, яке використовується безпосередньо на підприємстві, а також майно, яке перебуває в оренді, є важливим для користувачів фінансової звітності.

Цей розділ дозволить зрозуміти, які активи належать підприємству власними засобами, а які отримані в оренду. Інформація про орендовані основні засоби може бути корисною при оцінці загального стану майнових ресурсів підприємства і його здатності до виконання функцій та досягнення поставлених цілей.

Таке доповнення до Приміток до річної фінансової звітності покращить розуміння структури активів підприємства та його фінансового стану, надаючи більш повну картину щодо володіння його майном. Для виявлення явних резервів необхідно провести аналіз наступних аспектів:

- Втрат окремих видів ресурсів.
- Перевищення нормативів їх використання.

Найефективнішим заходом для покращення фінансового стану є збільшення прибутку від продажу продукції. Цей показник залежить від кількох факторів:

- Ціна за одиниці реалізованої продукції.
- Обсяг реалізованої продукції.

Для досягнення значного збільшення обсягів продажу продукції можна використати додаткові механізми, що сприятимуть залученню нових клієнтів та збереженню інтересу існуючої клієнтської бази. До таких механізмів належать:

- Збільшення обсягу виробництва продукції.
- Зменшення запасів готової продукції на складі.
- Надання знижок покупцям.
- Помірне зниження цін.
- Оптимізація стратегії збуту.
- Активне використання рекламної політики.

Варто зазначити, що не існує універсального плану для збільшення обсягів продажу. Вибір конкретних заходів залежить від особливостей кожного підприємства та його маркетингової стратегії.

Реалізація цих шляхів та заходів сприятиме покращенню фінансового стану ТОВ "АТБ Маркет", збільшенню прибутковості та створенню стійкого фундаменту для подальшого розвитку. Варто планувати та реалізовувати ці заходи поетапно, приділяючи увагу найважливішим пріоритетам та впроваджуючи систему моніторингу та контролю для оцінки їх ефективності та коригування в разі необхідності.

У підсумку, для покращення фінансового стану підприємства і забезпечення його успішної конкурентної позиції на ринку необхідно провести комплексний аналіз фінансового стану, виявити його слабкі та сильні сторони, а також визначити шляхи й методи для поліпшення діяльності. Рекомендації можуть включати оптимізацію фінансових процесів, зниження витрат, пошук нових ринків збуту, підвищення ефективності використання

ресурсів та модернізацію підприємства. Важливо враховувати конкурентні умови ринку та забезпечити постійне підвищення ефективності діяльності, щоб мати конкурентні переваги та зайняти сильну позицію у галузі. [36]

ВИСНОВКИ

Всі галузі практичної діяльності людини, всі етапи суспільного виробництва пронизуються економічною ефективністю, яка є основою для визначення кількісних критеріїв цінності прийняття рішень і використовується для встановлення матеріально-структурних, функціональних та системних характеристик господарської діяльності. Тому досягнення максимальної ефективності в управлінні діяльністю є актуальною проблемою для всіх суб'єктів господарювання.

Варто відзначити що не існує універсального, ефективного методу управління. Оскільки кожне підприємство підприємство знаходиться в своїх специфічних умовах, які залежать від розташування(Район, місто, регіон, країна), що має обов'язково враховуватись при формуванні стратегії розвитку у будь якому напрямку для досягнення найвищих результатів ефективності управління , економічної стабільності, конкурентоспроможності, тощо.

У теоретичній частині дипломної роботи було проведено дослідження наслідків використання принципів ефективності на різних рівнях впровадження, а також проведений ретельний аналіз різних підходів до трактування поняття "ефективність". Було чітко визначено різницю між категоріями "ефективність" та "результативність" і наведені конкретні приклади, де яскраво виявляються їх особливості. В результаті було сформульовано таке визначення: ефективність - це досягнення найбільшого результату при мінімальному використанні матеріальних та нематеріальних ресурсів. Результативність – відображає сам факт досягнення певних результатів, без оцінки використаних ресурсів. [27]

На підставі проведеного дослідження фінансового стану підприємства ТОВ "АТБ Маркет" та аналізу його фінансових показників можна зробити наступні висновки:

1. Фінансовий стан підприємства іде на покращення, оскільки протягом останніх трьох років спостерігається зниження фінансових зобов'язань.

2. Рентабельність підприємства дещо знижується, що свідчить про неефективне використання ресурсів та недостатню контрольованість витрат.

3. Для поліпшення фінансового стану підприємства необхідно вжити наступні заходи: зменшити витрати, підвищити рентабельність, оптимізувати структуру активів та зобов'язань, залучити додаткові джерела фінансування.

4. Розробка та реалізація стратегічних планів, удосконалення управлінської системи та контролю над фінансовими показниками є необхідними кроками для досягнення стабільного розвитку підприємства.

5. Дослідження фінансового стану підприємства та впровадження рекомендацій та нових ідей щодо покращення фінансової ефективності є постійним процесом. Підприємство повинно бути готовим адаптуватись до змін в навколишньому середовищі, вдосконалення своїх стратегій та управлінських практик.

6. Аналіз фінансових результатів є важливим інструментом для оцінки фінансової стабільності та продуктивності підприємства. Цей аналіз допомагає виявляти проблемні аспекти, визначати потенційні ризики та розпізнавати можливості для покращення. Проведення детального дослідження фінансових показників дозволяє приймати обґрунтовані рішення з метою забезпечення стабільного фінансового розвитку підприємства.

7. «АТБ-маркет» приділяє велику увагу до процесу прийняття рішень та має високий рівень контролю своїх ресурсів

Загальною метою виконання цієї роботи є покращення фінансового стану підприємства ТОВ «АТБ Маркет» або будь якого іншого за даним прикладом і забезпечення його стійкого розвитку у конкурентному ринковому середовищі. Рекомендації та заходи, запропоновані у даному дослідженні, слугуватимуть основою для подальшої роботи з поліпшення фінансової стійкості підприємства та досягнення його конкурентних переваг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балицький, О. О. Фінансовий аналіз: практикум: навч. посібник. Київ: Знання, 2015. 92 с.
2. Богомолова, Т. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2022. 71 с.
3. Бородієнко, Л. С. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Знання, 2023. 56 с.
4. Бурячок, С. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 25 с.
5. Гавриленко, О. І. Аналіз фінансового стану підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2020. 368 с.
6. Гончар, Т. П. Методика складання балансу та аналіз фінансового стану підприємства: навчальний посібник. Харків: Центр навчальної літератури, 2022. 127 с.
7. Гончарова, Л. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Дніпро: Центр учбової літератури, 2016. 72 с.
8. Гребенькова, А. М. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2021. 60 с.
9. Гусаров, М. Ф. Фінансовий аналіз діяльності підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2018. 50 с.
10. Дем'яненко, Л. М. Аналіз фінансового стану підприємства: навч. посібник. Київ: Знання, 2021. 95 с.
11. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні". Відомості Верховної Ради України. 2003. № 1. Ст. 1. – [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.
12. Іванова, Т. М. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2021. 7 с.

13. Кобилянська, І. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Знання, 2022. 48 с.
14. Ковальчук, І. М. Фінансовий аналіз підприємства: методика та практика: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2023. 10 с.
15. Корольов, Д. І. Аналіз фінансового стану підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2021. 22 с.
16. Козачук, Н. В. Аналіз фінансового стану підприємства: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 196 с.
17. Колот, А. М. Фінансовий аналіз в управлінні підприємством: навч. посібник. Київ: Знання, 2015. 84 с.
18. Кравець, Л. С. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2021. 33 с.
19. Кривець, М. І. Аналіз фінансового стану підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2021. 66 с.
20. Лисенко, Л. В. Методика складання балансу та аналіз фінансового стану підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2021. 173 с.
21. Литвиненко, В. І. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 53 с.
22. Лук'яненко, А. М. Фінансовий аналіз: теорія, методика, практика: навч. посібник. Київ: Кондор, 2019. 140 с.
23. Лук'янчук, А. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2023. 109 с.
24. Мартиненко, В. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Знання, 2020. 82 с.
25. Марченко, І. С. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Знання, 2021. 168 с.
26. Маслюківський, А. М. Бухгалтерський облік та фінансовий аналіз: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 114 с.
27. Мельник, В. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 40 с.

28. Мітченко, Л. І. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Київ: Кондор, 2014. 287 с.
29. Михайленко, С. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 156 с.
30. Нікітенко, І. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 241 с.
31. Петренко, О. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2021. 99 с.
32. Поліщук, О. Г. Методика складання балансу та аналіз фінансового стану підприємства: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 27 с.
33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності". Міжвідомча комісія з бухгалтерського обліку. 2013. № 3. Ст. 13. – [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.
34. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку складання балансу". Офіційний вісник України. 2021. № 27. Ст. 904– [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.
35. Постолатій, А. О. Бухгалтерський облік та фінансовий аналіз: навч. посібник. Київ: Кондор, 2013. 67 с.
36. Приходько, І. С. Фінансовий аналіз діяльності підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2014. 243с .
37. Савченко, В. І. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2023. 82 с.
38. Сафонова, О. В. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2013. 103с.
39. Сергєєва, О. І. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Знання, 2023. 62 с.

40. Соболева, Г. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 48 с.
41. Соколова, Т. М. Фінансовий аналіз діяльності підприємства: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 103 с.
42. Тарасенко, В. Ф. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 96 с.
43. Ткачук, В. М. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Знання, 2022. 228 с.
44. Харченко, О. В. Аналіз фінансового стану підприємства: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 37 с.
45. Хмельницька, О. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2013. 147с.
46. Чернова, Н. О. Аналіз фінансового стану підприємства: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 112 с.
47. Чеховський, А. І. Фінансовий аналіз підприємств: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 29с.
48. Шевченко, О. В. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2022. 24с.
49. Шульга, Н. О. Бухгалтерський облік та фінансовий аналіз: навч. посібник. Київ: Знання, 2017. 53с.
50. Яковенко, М. С. Методика складання балансу та аналіз фінансового стану підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2023. 71с.
51. Яременко, О. В. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2017. 16с.

Додаток А

SUMMARY

Leiba I.P. Methods of compiling the balance sheet and analysis of the company`s financial state. Qualifying work of the bachelor. Sumy State University, Sumy, 2023

Theoretical, methodical, and practical aspects of drawing up a balance sheet and analyzing the financial state of an enterprise are explored in the work. The main goal of this study is to develop recommendations for improving the financial condition and ensuring the stable development of the enterprise. The financial and economic condition of "ATB-market" LLC was investigated.

Key words: financial statements, balance sheet, financial analysis, financial stability, assets, and liabilities.

Анотація

Лейба І.П. Методика складання балансу та аналіз фінансового стану підприємства – Кваліфікаційна робота бакалавра. Сумський державний університет, Суми, 2023 р.

У роботі досліджено теоретичні, методичні, практичні аспекти складання балансу та аналізу фінансового стану підприємства. Основною метою цього дослідження є розробка рекомендацій щодо покращення фінансового стану та забезпечення стабільного розвитку підприємства. Досліджено фінансово-економічний стан ТОВ «АТБ-маркет»

Ключові слова: фінансова звітність, баланс, аналіз фінансового стану, фінансова стійкість, актив та пасив.

Додаток Б

Таблиця Б.1 – Вертикальний аналіз ТОВ «АТБ-Маркет» з 01.01.2021р. по 01.01.2023р.

Показники	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	Відхилення (+/-)	
	Тис.грн.	Тис.грн.	Тис.грн.	Абсолютне	Відносне (%)
Актив					
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	950.00	666.20	387.20	-562,8	-59,24
Основні засоби	1 584.00	963.60	723.60	-860,4	-54,32
II. Оборотні активи					
Запаси	502.00	138.80	242.30	-259,7	-51,73
Дебіторська заборгованість	6 301.00	5 200.30	7440,2	1139,2	+18,08
Гроші та їх еквіваленти	57.00	93.20	171.90	114,9	+201,57
Витрати майбутніх періодів	66.00	62.60	52.30	-13,7	-20,75
Інші необоротні активи	424.00	606.50	662.90	238,9	-56,34
Пасив					
I. Власний капітал					
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-61 592.00	-58 888.10	-56 474.60	+5117,4	-8,30
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Довгострокові кредити банків	0	0	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Поточна кредиторська заборгованість	14797	11856	14241.3	-555,7	-3,76
Інші поточні зобов'язання	57 594.00	57 052.60	52545,80	-6661,3	-11,57
БАЛАНС.	10 799.00	10 021.40	11 094.10	295,1	2,73

Продовження Додатку Б

Таблиця Б.2. Горизонтальний аналіз ТОВ «АТБ-Маркет»

Показники	2020	2021	2022	Зміна	
	%	%	%	2020- 2021	2021- 2022
Актив					
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	37,49	40,44	34,56	-30	-41,9
Основні засоби	62,51	58,85	64,60	-39,1	-24,9
II. Оборотні активи					
Запаси	6,07	1,64	2,75	-72,3	+74,3
Дебіторська заборгованість	76,23	62,02	84,39	-17,5	+43,1
Гроші та їх еквіваленти	0,68	1,11	1,95	+63,5	+84,4
Витрати майбутніх періодів	0,79	0,74	0,59	-5,2	16,4
Інші необоротні активи	5,13	7,23	7,52	43,1	9,3
Пасив					
I. Власний капітал					
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	100	100	100	0	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Довгострокові кредити банків	0	0	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Поточна кредиторська заборгованість	20,44	20,13	21,44	4,4	4,1
Інші поточні зобов'язання	79,55	82,79	79,12	4,07	4,44

Додаток В

Таблиця В.1 – Характеристика груп активів та пасивів балансу

Умовне позначення	Назва	Склад
A1	Високоліквідні активи	Грошові кошти і поточні фінансові інвестиції.
A2	Швидколіквідні активи	Уся дебіторська заборгованість, що буде погашена за умовами договорів.
A3	Повільноліквідні активи	Запаси, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів
A4	Важколіквідні активи	Важколіквідні необоротні активи та необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття.
П1	Найтерміновіші пасиви	Поточна кредиторська заборгованість
П2	Короткострокові пасиви	Короткострокові кредити банків
П3	Довгострокові пасиви	Довгострокові зобов'язання і забезпечення.
П4	Постійні пасиви	Зобов'язання перед власниками, формування власного капіталу та зобов'язання пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття.

Додаток Г

Таблиця Г.1 Динаміка та структура джерел утворення активів для ТОВ "АТБ" за період 2020-2022 рр.

Показники	2020	2021	2022	Відхилення 2021/2020		Відхилення 2022/2021	
				Абсол.	Відн	Абсол.	Відн
Джерела утворення активів, всього	189 350	211 094	201 217	21744	11,48	-9877	-4,68
Власний капітал	168 087	168 087	168 087	X	X	X	X
У % відношенні до джерел утворення активів	88,77	79,63	83,54	-9,14	-10,29	3,91	4,91
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	480 538	126 835	84 365	-353703	-73,61	-42470	-33,48
У % відношенні до всіх джерел утворення активів	253,78	60,08	41,93	-193,7	-76,33	-18,15	-30,21
Поточні зобов'язання	1 132 627	749 981	774 533	-382646	-33,78	24552	3,27
У % відношенні до всіх джерел утворення активів	598,17	355,29	384,92	-242,88	-40,60	29,63	8,34
Кредити банків	333 710	12 224	0	-321486	-96,34	-12224	-100
Кредиторська заборгованість	111 597	101 590	84 365	-10007	-8,97	-17225	-20,41
У % відношенні до поточних зобов'язань	39,31	15,17	10,89	-24,14	-61,41	-4,28	-28,21

Додаток Д

Таблиця Д.1 – Відносні показники оцінки фінансової стійкості підприємства.

№	Назва показника	Розрахунок на основі даних балансу	Нормативне (рекомендоване значення)
1	Коефіцієнт фінансової автономії	р. 1495 / р. 1900	> 0,5
2	Коефіцієнт фінансової залежності	р. 1900 / р. 1495	< 2
3	Коефіцієнт фінансового ризику	(р. 1595+ р. 1695+ р. 1700)/ р. 1495	< 0,5
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	(р. 1495 – р. 1095 – р. 1200)/ р. 1195	> 0,5
5	Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	р. 1595/ р. 1095	Високе значення показника є нормальним
6	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	р. 1595/(р. 1495+ р. 1595)	0,4-0,5, зниження
7	Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	р. 1495/(р. 1495+ р. 1595)	0,5-0,6, зростання
8	Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	р. 1095/ р. 1495	> 0,5
9	Коефіцієнт поточних зобов'язань	р. 1695/(р. 1695+ р. 1595)	> 0,5
10	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	(р. 1495 – р. 1095 – р. 1200)/ р. 1195	> 0,1
11	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	р. 1595/(р. 1695+ р. 1595)	Підвищення
12	Коефіцієнт фінансової стійкості	р. 1495/(р. 1595+ р. 1695)	> 0,5

Додаток Е

Таблиця Е.1 – Коефіцієнти фінансової стійкості ТОВ "АТБ Маркет" (2020-2022 рр.)

Назва показника	2020	2021	2022	Відповідність нормативному значенню			Графік тенденції зміни коефіцієнта
				2020	2021	2022	
Коефіцієнт фінансової автономії	0,15	0,067	0,05	Ні	Ні	Ні	
Коефіцієнт фінансової залежності	6,65	14,956	19,839	Ні	Ні	Ні	
Коефіцієнт фінансового ризику	5,65	13,956	18,839	Ні	Ні	Ні	
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	- 0,194	-0,026	0,032	Ні	Ні	Ні	
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	0	0	0	Ні	Ні	Ні	
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0	0	0	Так	Так	Так	
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	1	1	1	Ні	Ні	Ні	
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	1,918	1,352	0,352	Так	Так	Ні	
Коефіцієнт поточних зобов'язань	1	1	1	Так	Так	Так	
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	- 0,194	-0,026	0,032	Ні	Ні	Ні	
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	0	0	0	Так	Так	Так	
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,177	0,072	0,053	Ні	Ні	Ні	

ДОДАТОК Ж

Таблиця Ж.1 – Аналіз груп активів і пасивів

Група активів	Показник	Умова	Група пасивів	Показник	Порівняння
Станом на 01.01.2021р.					
A1	100	≤	П1	10797,5	Негативне
A2	4776,1	≥	П2	130	Позитивне
A3	2757,1	≥	П3	0	Позитивне
A4	4232,2	≤	П4	2207,1	Позитивне
Станом на 01.01.2022р.					
A1	2,1	≤	П1	30590,3	Негативне
A2	13668,2	≥	П2	110,2	Позитивне
A3	12302,8	≥	П3	0	Позитивне
A4	3033,8	≤	П4	2243,2	Позитивне
Станом на 01.01.2023р.					
A1	75,4	≤	П1	36932,5	Негативне
A2	11980,8	≥	П2	0	Позитивне
A3	20778,5	≥	П3	0	Позитивне
A4	775,7	≤	П4	2077,3	Позитивне